

var ud fra denne Opfattelse, at Pastor Arboe Rasmussen mente, at han nu maatte søge sin Afsked. Han siger for øvrigt om sin Virksomhed: „Min Virksomhed her er nu udelukkende indstillet paa at bekæmpe Materialismen og bane Vej for Gud og Aandens Verden. Jeg betragter dette som en stor Gerning, og jeg skal være taknemmelig for den uden at vente at se videre synlige Frugter“. Han mener altsaa af rent juridiske Grunde, fordi Højesteretsdommen nu synes at indeholde noget andet, end han oprindeligt mente, at være nødt til at tage sin Afsked, men han følger dog til, at det vil være afgørende, om han kan faa en Pension: „Kan jeg faa en saa stor Pension eller Efterløn, at min Familie kan eksistere i disse Dyrstider?“ Thi „en almindelig Pension vil ikke kunne strække til. Men min Tilbage træden er jo heller ikke noget helt almindeligt“.

Altsaa, Pastor Arboe Rasmussen henstiller til mig, om jeg ikke vil opfordre ham til paa Grund af en Opfattelse af Højesteretsdommen, som jeg anser for ganske urigtig, at søge Afsked under Tilsagn fra mig om, at han skulde faa en ekstraordinær Pension. Jeg vil spørge ærede Medlemmer, om man ikke med fuld Rette kunde have bebrejdet mig paa det stærkeste, om jeg havde tilsagt noget saadant. Jeg vilde jo for øvrigt heller ikke kunne have tilsagt ham ekstraordinær Pension. Og jeg finder ikke, at der var nogen som helst Grund dertil. Men det er altsaa den første Henvendelse om Afsked, man har talt om. Det vil kunne forstaas, at jeg ikke kunde betragte det som en Afskedsansøgning, det er paa ingen Maade nogen Afskedsansøgning.

Den næste Henvendelse kom efter det Angreb, jeg forrige Efteraar var Genstand for, fra det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersens Side, idet han bebrejdede mig, at jeg ikke havde visiteret i Vaalse, og talte om, at Tilstanden dernede var saa forfærdelig. Jeg lod i den Anledning skrive til Læreren dernede og bad ham om at faa at vide, hvorledes han saa paa Forholdene. Det kunde dog have sin Interesse at høre dette. Han siger: „I de to Aar, jeg har været Kirkesanger i Vaalse, vil jeg regne Gennemsnittet af Kirkegængere for 40“. Der er kun ca. 700 Mennesker i Vaalse Sogn, og det vil altsaa sige, at der efter denne Opgørelse skulde være en gennemsnitlig Kirkegang paa godt 5 pCt. Rundt om i Landet er der desværre en langt ringere Kirkegang end 5 pCt. Han siger endvidere at den Paastand, der var fremsat af det

ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen om, at Kirken skulde have været lukket i adskillige Søndage, fordi der ingen havde været, er ganske urigtig. „Kun een Gang i de to Aar, jeg har været her, er der ikke holdt Gudstjeneste, og det var, fordi der kun var een Tilhører. Og Tidspunktet var sidste Søndag før Jul“. Den Søndag er der adskillige Kirker i vort Land, der staaer fuldkommen tomme. Han siger endvidere: „Om Kirkegangen i tidligere Tid har været bedre, betvivler jeg“. Og jeg tror, det er med ret stor Ret, at han betvivler dette. Det er Lærerens Syn paa Forholdene. Pastor Arboe Rasmussen ser noget mørkere derpaa. Jeg modtog den 21. November 1919 et Brev fra ham, hvor han først gør Rede for, hvordan Kirkegangen har været tidligere. Det er ikke noget lyst Billede, man faar deraf. Og saa gaar han over til at spørge, hvordan Forholdene nu er. Han siger: „De er ikke gode. Hvor mange der gaar, ved jeg ikke, jeg tæller aldrig, men Kirkegangen har været min Sorg, og den har givet mig Anledning til at spørge adskillige Gange: Duer Du noget?“ Han siger endvidere: „Hvorvidt det nogen Sinde vil blive bedre, ved jeg ikke, men jeg er ikke tilbøjelig til at tro det“. Han siger endvidere „Hvis jeg har en Kreds om mig, er det ikke nogen stadig Kreds“. Men der er altsaa en Del, der gaar i Kirke. Han følger til som Slutning: „Jeg gentager atter, hvad jeg skrev: Jeg er rede til naar som helst at søge min Afsked“. Kan man betragte det som en Afskedsansøgning? Det er altsaa en Henstilling til mig om, at jeg skulde opfordre ham til at søge sin Afsked under de Vilkaar, han havde fremsat i sit tidligere Brev, hvilket selvfølgelig ikke kunde falde mig ind, jeg havde ikke ringeste Ret til at gøre det. Naar jeg udtalte til den paagældende Interviewer, at jeg maatte gaa ud fra, at der var øvet et Pres paa ham, har jeg ikke dermed sigtet til, at nogen enkelt Mand skulde have udøvet et Pres. Tværtimod udtalte jeg til den paagældende Interviewer, der spurgte mig, hvad jeg mente med dette Pres, at jeg kunde tænke mig, at det var under Presset af det Krav, der rejstes fra den kirkelige Reaktion om en ny Vaalselov og under Udsigten til, at der nu atter rejstes en Kamp om Pastor Arboe Rasmussen og Vaalse. Og at jeg ikke har haft helt Uret i dette, fremgaar af et Brev, som jeg fik saa sent som i Gaar fra Pastor Arboe Rasmussen, hvori han efter at have sagt, at han er blevet skuffet af Forholdene dernede — og det er den egentlige Grund til, at han har søgt derfra —